

Obsah

Seznam použitých zkratk a symbolů	9
Úvod.....	11
1 Chronobiologie – vědecký obor, historie a současnost (Pavel Homolka)	17
1.1 Biologické rytmy	20
1.1.1 Cirkadiánní rytmicity	26
1.1.2 Lunární rytmicity	26
1.1.3 Sezonní a roční rytmicity	27
1.1.4 Externí rytmicity o trvání delším než jeden rok	28
1.2 Biologické hodiny.....	30
2 Definice hypertenze, její prevalence a klasifikace (Pavel Homolka)	33
3 Krevní tlak a možnosti jeho měření (Pavel Homolka)	35
3.1 Ambulantní (kazuální, příležitostné) měření krevního tlaku	35
3.2 Domácí měření krevního tlaku	36
3.3 Ambulantní monitorování krevního tlaku	37
3.4 7denní ambulantní monitorování krevního tlaku.....	41
3.5 Kontinuální měření krevního tlaku beat-to-beat	41
4 Chronobiologické metody analýzy rytmů (rytmometrie) (Pavel Homolka)	43
4.1 Výpočet míry variability souboru základními statistickými metodami ..	43
4.2 Analýza variance (ANOVA)	44
4.3 Kosinorová analýza časových řad	44
5 Biologické rytmy infarktu myokardu, náhlé srdeční smrti a cévní mozkové příhody (Pavel Homolka)	47
5.1 Variabilita incidence infarktu myokardu	47
5.2 Variabilita incidence náhlé srdeční smrti	52
5.3 Variabilita incidence cévní mozkové příhody	54
6 Zevní faktory ovlivňující hodnoty krevního tlaku (Pavel Homolka).....	61
6.1 Cirkadiánní kolísání krevního tlaku	61
6.2 Týdenní kolísání krevního tlaku	66
6.3 Roční kolísání krevního tlaku	69
6.4 Příjem jídla	71
6.5 Alkohol	73
6.6 Sexuální aktivita	76
6.7 Kouření, kofein	77
6.8 Ovlivnění krevního tlaku pohybovou aktivitou	79
6.8.1 Krátkodobý efekt pohybové aktivity na krevní tlak	79
6.8.2 Dlouhodobý vliv pohybové aktivity na krevní tlak	82

7	Monitorování krevního tlaku u dětí a mladistvých (<i>Pavel Homolka</i>)	85
8	Monitorování krevního tlaku u starších osob (<i>Pavel Homolka</i>)	91
9	Monitorování krevního tlaku v graviditě (<i>Pavel Homolka</i>)	95
9.1	AMTK u žen s normálním těhotenstvím	95
9.2	AMTK u žen s gestační hypertenzí a preeklampsí	96
10	Monitorování krevního tlaku u pacientů s chronickou renální insuficí (<i>Pavel Homolka</i>)	101
11	Monitorování krevního tlaku u pacientů s Parkinsonovou nemocí (<i>Pavel Homolka</i>)	105
12	Monitorování krevního tlaku u pacientů s diabetem (<i>Pavel Homolka</i>)	107
13	Etnické rozdíly v hodnotách krevního tlaku (<i>Pavel Homolka</i>)	111
14	Vztah mezi variabilitou krevního tlaku a věkem (<i>Jarmila Siegelová</i>)	115
15	Současná přístrojová nabídka monitorů krevního tlaku a jejich technické možnosti, softwarová výbava, mezinárodní standardy kvality (<i>Pavel Homolka</i>)	121
16	Názorné příklady průběhů křivek AMTK (<i>Pavel Homolka</i>)	123
17	Patologické cirkadiánní kolísání krevního tlaku (<i>Pavel Homolka</i>)	127
17.1	Cirkadiánní hyperamplitudová tenze (CHAT), mesorová hypertenze, ekfázie	127
17.2	Dippers a non-dippers	133
17.3	Ranní vzestup krevního tlaku	137
18	Ovlivnění krevního tlaku psychickým stavem nebo chováním pacienta (<i>Pavel Homolka</i>)	139
18.1	ABPM efekt (novelty efekt, presorický efekt)	139
18.2	Maskovaná hypertenze (reverzní hypertenze bílého pláště)	140
18.3	Hypertenze bílého pláště (izolovaná ambulantní hypertenze) a efekt (fenomén) bílého pláště	142
19	Ambulantní praxe a konvenční interpretace 24hodinového monitorování krevního tlaku (<i>Pavel Homolka</i>)	147
20	Chronobiologická interpretace monitorování krevního tlaku (<i>Pavel Homolka</i>)	153
21	Poměr trough/peak léčiva, smoothness index, RDH index a jejich význam v chronoterapii (<i>Ivan Řiháček, Daniel Schwarz</i>)	157
21.1	Metodologie měření poměru trough/peak antihypertenziv	158
21.2	Metodologie měření smoothness indexu antihypertenziv	160
21.3	Metodologie měření RDH indexu antihypertenziv	162

21.3.1	Populační RDH index	163
21.3.2	Individuální RDH index	166
22	Chronofarmakokinetické vlastnosti	
	antihypertonik (Lea Pinková, Peter Kollár)	169
22.1	Farmakokinetika – obecná část	169
22.2	Farmakokinetické procesy a parametry	171
22.2.1	Zdánlivý distribuční objem (V_d)	171
22.2.2	Celková clearance (Cl)	172
22.2.3	Biologický poločas eliminace ($t_{1/2}$)	174
22.2.4	Plocha pod křivkou plazmatických koncentrací (AUC)	175
22.2.5	Biologická dostupnost (F)	176
22.2.6	Rychlostní konstanty absorpce (k_a) a eliminace (k_e)	177
22.3	Charakteristika a farmakokinetika jednotlivých skupin	
	antihypertenziv	178
22.3.1	Inhibitory ACE	178
22.3.2	Blokátory AT_1 -receptorů pro angiotenzin II	179
22.3.3	Látky blokující beta-adrenergní receptory (betablokátory)	180
22.3.4	Blokátory vápníkových kanálů	182
22.3.5	Diuretika	183
22.3.6	Antagonisté alfa-adrenoreceptorů a centrální agonisté	186
22.3.7	Přímé inhibitory reninu	188
22.4	Význam cirkadiánního rytmu při terapii hypertenze	189
22.4.1	Chronoterapie antihypertenzivy	190
22.4.2	Chronoterapie blokátory vápníkových kanálů	192
22.4.3	Chronoterapie antagonisty beta-adrenoceptorů	192
22.4.4	Chronoterapie inhibitory angiotenzin-konvertujícího enzymu	193
22.4.5	Chronoterapie blokátory AT_1 -receptorů pro angiotenzin II	195
22.4.6	Chronoterapie antagonisty alfa-adrenoreceptorů	196
22.4.7	Chronoterapie diuretiky	196
22.4.8	Chronoterapie přímým blokátorem reninu	197
22.5	Závěr	199
	Doslov	204
	Rejstřík	205